

Неприятели в зеленчуковата градина през април

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; доц. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 20.04.2022 Брой: 4/2022

В оранжерията вече е засадено ранното производство на домати и краставици.

Необходимо е да се провежда редовен мониторинг за ранно откриване появата на болести и неприятели и превантивна растителна защита, съобразена с праговете на икономическа вредност (ПИВ). Окачват се жълти, светлосини и черни лепливи уловки за установяване и улавяне на летящите форми на дребни насекоми (оранжерийна белокрылка, листни въшки, доматиен миниращ молец). Могат да се използват и феромонов уловки за установяване началото на летеж на доматиения миниращ молец, както и за редуциране на числеността му. Нападнатите листа, дръжки с петна от болести, колонии от листни въшки, купчинки яйца, ларви, мини и др., се събират и изнасят от оранжерията за да се унищожават.

НЕПРИЯТЕЛИ

Оранжерийна белокрылка (*Trialeurodes vaporariorum*)

Има 10-12 поколения годишно. Вредят ларвите, нимфите и възрастните. Развиват се обикновено от долната страна на листата. При храненето си белокрылките отделят „медена роса“, в резултат на което листата стават лепкави и върху тях се развиват чернилни гъбички, които затрудняват фотосинтезата. Освен пряка вреда пренасят и някои вирусни болести.

Контрол

За проследяване появата и плътността на оранжерийната белокрылка да се използват жълти лепливи уловки; При ниска плътност в оранжериите може да се внесе биологичният агент *Encarsia formosa*. Третиране с ПРЗ при ПИВ за домати 10 бр. възрастни /1 растение, за краставици 5 бр. възрастни/ растение.

Регистрирани ПРЗ

Абанто 75 мл/дка; Азатин ЕК 100-150 мл/дка; Браи 50-112,5 мл/дка; Лимоцид 400 мл/дка; Клоузър 120 СК 20-40 мл/дка; Крисант ЕК 75 мл/дка; Минекто Алфа 125 мл/дка; Натюр Брейкър 75 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; Ороцид Плюс 80-800 мл/дка; Пирегард 75 мл/дка; Прев-Голд 160-600 мл/дка; Реквиет Прайм 500-1000 мл/дка; Сиванто Прайм 56 мл/дка; Натуралис 75-100 мл/дка.

Листни въшки (сем. *Aphididae*)

Развиват се по върхните, млади части от растенията и често формират плътни колонии. Имат висока размножителна способност. Причиняват хлоротични петна по листата и деформации. Замърсяват листната повърхност с „медена роса“, чернилните гъбички, които се развиват върху нея замърсяват листата и затрудняват фотосинтезата. Растенията изостават в развитието си. Преносители са на вирусни болести.

Контрол

При установяване на първите екземпляри в разсадите да се извърши третиране с ПРЗ; Последното третиране се провежда непосредствено преди засаждането на постоянно място; Унищожаване на плевелната растителност в и около оранжериите, която е резервоар за запазване на въшките и източник на зараза от вируси.

Разрешени афициди

Азатин ЕК 100-150 мл/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Делмур 50 мл/дка; Делтагри 30-50 мл/дка; Клоузър 120 СК 20 мл/дка; Маврик 2 Ф 20 мл/дка; НиимикТен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; СивантоПрайм 45 мл/дка; Тепеки/Афинто 10 г/дка; Флипер 1-2 л/дка; Ширудо 15 г/дка.

Трипсове (*Thrips tabaci*; *Franklinella occidentalis*)

По нападнатите органи на растенията (листа, цветове и плодове) се образуват малки белезникави петна с тъмни точки, екскрементите на неприятеля. При по-голяма плътност петната се сливат, листата се прошарват, петната се сливат, понякога се наблюдава изсъхване. Генеративните органи на растенията, нападнати в ранните фази от развитието си се деформират, изсъхват и окапват. Тютюневият трипс се открива предимно по листата, по-рядко по цветовете. Благоприятни условия за развитието му са високи температури и ниска въздушна влажност. Западният цветов трипс напада предимно цветовете. Трипсовете са преносители на вируса на бронзовостта.

Контрол

За мониторинг да се използват сини лепливи уловки, които в по-голям брой редуцират плътността на неприятелите; Поддържане на оптимална въздушна влажност в съоръженията; При поява третиране с ПРЗ при ПИВ при домати 1 бр. възрастни/1 цвят, 3 бр. възрастни и ларви/1 лист; при краставици 1 бр. възрастни и ларви/цвят, 3-5 бр. възрастни и ларви/лист.

Разрешени ПРЗ

Азатин ЕК 100-150 мл/дка; Дикарзол 10 СП 556 г/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Лимоцид 800 мл/дка; Минекто Алфа 100-125 мл/дка; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 100-150 мл/дка; Реквиет Прайм 500-1000 мл/дка; Синеис 480 СК – 10-37,5 мл/дка, Натуралис 100-150 мл/дка.

Доматен миниращ молец (*Tuta absoluta*)

Пеперудите на неприятеля са активни през нощта, а през деня се крият между листата. Повреди нанасят гъсениците. Те предпочитат най-много листата, но нападат и плодовете. Молецът прави къси и широки мини по листата, в които могат да се видят гъсеници и екскременти, разположени в единия край. Повредите по плодовете предоставят възможност за развитие на болести, причиняващи загиването им. Повредените плодове нямат търговски вид.

Контрол

Използване на феромонові уловки и черни лепливи плоскости за навременно установяване на неприятеля, за редуциране на плътността и предприемане на адекватни мерки за контрол. При ниска плътност може да се внесе някой от биологичните агенти *Macrolophus pygmaeus* или *Nesidiocoris tenuis*. Провежда се третиране с ПРЗ при ПИВ 10% от листата са с мини.

Разрешени ПРЗ

Авант 150 ЕК 25 мл/дка; Алверде 240 СК 100 мл/дка; Алтакор 35 ВГ 8-12 г/дка; Амплиго 150 ЗК 40 мл/дка; Афърм 095 СГ 150 г/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Делмур 50 мл/дка; Екзалт 200-240 мл/дка; Кораген 20 СК 14-20 мл/дка; Минекто Алфа 100-125 мл/дка; Ним Азал Т/С 0,3%; Ниимик Тен 390 мл/дка; Ойкос 150 мл/дка; Рапакс СБС 100-200 мл/дка; Синеис 480 СК 10-25 мл/дка.

Обикновен паяжинообразуващ акар (*Tetranychus urticae*)

При силно нападение листата се покриват с паяжина. Неприятелят смуче сок и на мястото на убождане се образува бледозелено петънце. По-късно петната се сливат, листът се прошарва мраморно и изсъхва. Предпочитат по-старите листа с намалено съдържание на вода, както и застарелите, засушени растения. В оранжериите могат да развият до 20 поколения годишно. Презимува върху растителните остатъци в почвата.

Контрол

Поддържане на оптимална почвенна и въздушна влажност (да не се допуска засушаване); Редовно обследване на площите; Почистване на плевелите в и около оранжериите; При поява и установени прагове на вредност (краставици - 5%; нападнати растения; домати - 10%.) да се третира с ПРЗ.

Разрешени продукти

Аполо 50 СК 30-40 мл/дка; Бермектин 50-100 мл/дка; Акрамайт 480 СК 20-25 мл/дка; Апачи ЕВ 30-100 мл/дка; Бутик 30-100 мл/дка; Валмек 15-100 мл/дка; Вертимек 018 ЕК 60 мл/дка; Волиам Тарго 063 СК 80 мл/дка; Зуум 11 СК 12,55-50 мл/дка; Реквиум Прайм 500-1000 мл/дка; Лаота 15-100 мл/дка; Натуралис 100-200 мл/дка; Ним Азал Т/С 0,3%; Нисоран 10 ВП 75 г/дка; Данитрон 5 СК 100 мл/дка; Флипел 1-2 л/дка; Флорамайт 240 СК 40 мл/дка; Ширудо 15 г/дка.